

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Správně dovodil odvolací soud, že právo manželky žalovaného je pouhé právo užívací i dokládá se k vývodům jeho ještě, že samo ustanovení odevzdací listiny to jasně vyjadřuje řkouc, že táž podržeti má »doživotné bývání v této chalupě«. Nepřiznává se jí tedy právo výlučné a neobmezené. Pakli je tak posud vykonávala, což se dá vysvětliti tím, že byla vlastnící domku její matka, nemůže to třetímu nabyvateli domku (žalobci) býti na úkor, dokud nebylo rozšíření práva vydrženo. Že však pouhé užívací právo nepropůjčuje jí nároku, aby tam i svého muže ubytovala, jest jasné, neboť smí místností používatí jen k své potřebě (§ 521 obč. zák.).

Čís. 566.

Ve sporu proti pozůstalosti, dosud soudně neodevzdané, jsou přihlásivší se dědicové pouze jejími zástupci, nikoliv však spolčníky rozepře. Omeškání některého z nich nemá v zápětí rozsudek pro zmeškání proti pozůstalosti.

(Rozh. ze dne 30. června 1920, R I 325/20.)

Žaloba byla podána proti neodevzdané dosud pozůstalosti po Antonínu A-ovi, zastoupené přihlásivšími se dědici: Adolfem, Emou a Marií. K prvému roku dne 5. listopadu 1919 nedostavil se z dědiců nikdo, závada v doručení shledána ohledně Adolfa a Emy, Marii bylo obeslání řádně doručeno. Procesní soud prvé stolice odmítl vynésti rozsudek pro zmeškání a ustanovil nový prvý rok ku dni 10. prosince 1919. K žalobcově rekursu nařídil rekursní soud usnesením ze dne 5. prosince 1919 prvému soudu, by vydal rozsudek pro zmeškání proti žalované pozůstalosti zastoupené přihlásivší se dědičkou Marií. Procesní soud prvé stolice předsevzal po té dne 10. prosince 1919 znovu prvý rok se všemi třemi dědici, načež vydal téhož dne rozsudek pro zmeškání dle žaloby, tudíž proti všem třem dědicům. K odvolání všech tří dědiců odvolací soud rozsudek zrušil a, vyhradiv pravomoc, nařídil soudu prvé stolice, by proti pozůstalosti zastoupené dědičkou Marií vynesl rozsudek pro zmeškání dle usnesení rekursního soudu ze dne 5. prosince 1919, proti žalované pozůstalosti pak, zastoupené přihlásivšími se dědici Adolfem a Emou, by v řízení pokračoval a znovu rozhodl. Důvody: Odvolání Adolfa a Emy uplatňuje zmatek čís. 4 § 477 c. ř. s., ježto jim nebyla řádně doručena obsílka k prvému roku dne 5. listopadu 1919, čímž jim byla odňata možnost, by se k tomuto roku dostavili a při něm projednávali. Odvolací soud jest názoru, že zástupce žalované pozůstalosti totiž přihlásivší se dědice: Adolfa, Emu a Marii nelze pokládati za nerozdílné spolčníky rozepře ve smyslu § 11 čís. 1 a § 14 c. ř. s., ježto rozsudek nemusí zníti stejně proti všem dědicům a jest možno rozdělití věc ohledně jednotlivých dědiců (§§ 891, 550 obč. zák.). Soud prvé stolice neřídil se zdejšími usnesením ze dne 5. prosince 1919, ač ho k tomu zavazoval předpis § 499 c. ř. s. Ve zmíněném usnesení bylo řečeno, že pozůstalost jest před odevzdáním zastupována každým přihlásivším se dědicem, že věřitelé pozůstalostní maji na vůli, by svůj nárok proti pozůstalosti uplatnili k rukám jednoho nebo všech dědiců jako zástupců pozůstalosti, a zvolil-li věřitel tento způsob

jako jest tomu zde, že tím nestali se ještě dědicové nerozdílnými společníky rozepře ve smyslu § 11 čís. 1 a § 14 c. ř. s. Tím jest již řečeno, že vzhledem k uvedenému právnímu názoru jest možno, by proti jednomu z dědiců bylo vydáno jiné rozhodnutí věci než-li proti dědicům ostatním (§ 891 obč. zák.). Prvý soud měl tudíž vynésti rozsudek pro zmeškání pouze proti dědičce Marii; tím však, že uznal dle žaloby, zatemnil věc, takže není jisto, zda věc byla rozhodnuta ohledně všech dědiců čili nic.

Nejvyšší soud vyhověl dovolacímu rekursu žalované pozůstalosti zastoupené dědičkou Marií a nařídil soudu první stolice, by v řízení proti pozůstalosti zastoupené dědičkou Marií dále jednal a znovu rozhodl.

Důvody:

Soud odvolací jest toho názoru, že zástupci žalované pozůstalosti totiž přihlásivší se dědicové nejsou jednotnou spornou stranou ve smyslu § 11 čís. 1 a § 14 c. ř. s., poněvadž rozsudek nemusí proti všem třem přihlásivším se dědicům zníti souhlasně a jest možno spor ohledně jednotlivých dědiců oddělit; ukládá proto soudu první stolice, aby vydal rozsudek pro zmeškání znějící sice proti žalované pozůstalosti, avšak zastoupené pouze dědičkou Marií, která, ač řádně obeslána, k prvnímu roku se nedostavila. Soud odvolací vychází tedy, jak se zdá, z předpokladu, že tu jde přece jen o společníky rozepře, kteří však netvoří jednotné sporné strany ve smyslu § 14 c. ř. s. Avšak o takovéto společenství tu nejde. Dle obsahu žaloby není pozůstalost po Antonínu A-ovi dosud odevzdána, a věřitelé pozůstalosti mohou tedy uspokojení svých nároků požadovati pouze proti podstatě pozůstalostní, která tvoří ohledně všech práv a závazků zůstavitelových samostatný právní subjekt. Přihlásivší se dědicové jsou vůči této podstatě pozůstalostní pouze v poměru zástupců, správců a uživatelů ve smyslu §§ 547, 810 obč. zák. a § 145 nesp. říz. Žalobkyně také správně podala žalobu proti pozůstalosti po Antonínu A-ovi a žalobní prosbou se domáhá především odsouzení žalované pozůstalosti k zaplacení zažalované pohledávky, kdežto odsouzení přihlásivších se dědiců žádá teprve pro případ vydání rozsudku po odevzdání pozůstalosti. Jest tedy stranou žalovanou pouze o s o b a j e d n a, jednotný právní subjekt a přihlásivší se dědicové vystupují ve sporu pouze jako zástupci tohoto právního subjektu, nikoli jako žalovaní a společníci rozepře a nelze proto ustanovení §§ 11, 13 a 14 c. ř. s. na tento případ vztahovati. Zbývá tedy otázka, jsou-li všichni přihlásivší se dědicové kolektivně oprávněni zastupovati pozůstalost, či může-li každý z nich celou pozůstalost zastupovati a za ni jednati. Rozhodným bude tu obsah žaloby. Nelze zajisté vyloučiti možnost podání žaloby proti pozůstalosti, zastoupené jedním z přihlásivších se dědiců v případě, když ostatní dědicové k žalobě příčiny nezavdali. V případě přítomném domáhá se však žalobkyně zaplacení své pohledávky z pozůstalostní podstaty proti všem přihlásivším se dědicům, takže je tím uznává všechny za zástupce žalované pozůstalosti. Z ustanovení § 547 obč. zák., že přihlásivší se dědic představuje zůstavitele a že pokládá se vůči třetím osobám se zůstavitelem za jednu osobu, dlužno souditi, je-li více dědiců, že představující všichni zůstavitele jsou také všichni společně legitimováni a povoláni pozůstalost ve sporu společně proti nim vedeném zastupovati a že ani procesní úkony, ani liknavost jednoho

z nich nemohou býti celku na újmu, neboť rozsudek o žalobním návrhu, by pozůstalost byla k zaplacení zažalované pohledávky odsouzena, může býti dle dosavadního stavu věci jen jednotný. Z toho plyne, že nedostavení se jedné přihlásivší se dědičky, k zastupování žalované pozůstalosti oprávněné, k prvnímu roku nemůže odůvodniti rozsudek pozůstalost k zaplacení zažalované pohledávky odsuzující ani ve formě nařízené soudem odvolacím, poněvadž tato dědička i dle žaloby není samojediná oprávněna pozůstalost zastupovati.

Čís. 567.

Zákon o požadovacím právu drobných pachtýřů (ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n.).

V tom, že drobný pachtýř upustil při novém propachtování pozemků dražbou od dalšího podávání proto, že pachtovné nabízené jiným zdálo se mu příliš vysokým, nelze spatřovati odnětí pozemku dle § 6.

(Rozh. ze dne 30. června 1920, R I 413/20.)

Pachtýř pozbyl pachtu pozemků v roce 1915, ježto při obnovování pachtu veřejnou dražbou upustil od dalšího podávání, načež pozemek dostal se do pachtu nejvyššímu podateli. Soud první stolice přiznal mu požadovací nárok, shledav v postupu při dražbě odnětí pozemku. Rekursní soud mu nároku nepřiznal. Důvody: Dle § 6 nezaniká nárok pachtýře, jsou-li tu jinak podmínky §§ 1—3, odňal-li vlastník pozemek pachtýři po 1. srpnu 1914 proto, aby si zjednal vyšší pachtovné, nebo z jiných důvodů, proti jeho vůli, bez podstatné příčiny. Jest zjištěno, že pozemky byly v roce 1915. po uplynutí pachtovního období dány správou církevního statku znovu do veřejné dražby, že požadovatel dražby se účastnil, avšak pozemků těch již nevydražil, tedy z vlastní vůle, — lhostejno, z jakých pohnůtek, — více nezpachtoval. Nemůže tedy býti řeči o »odnětí« jich vlastníkem nebo jeho zástupcem proti vůli pachtýřově a bez podstatné příčiny z důvodů zjištěných, jak to § 6 c. zák. má na mysli. Pacht těchto pozemků končil tedy přede dnem vyhlášení zákona ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n., a není tu tedy podmínky požadovacího práva na postoupení těchto pozemků v § 1 odstavec třetí cit. zák. uvedené.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Ustanovením prvního odstavce § 6 zákona ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n., má býti chráněn drobný pachtýř, který po uplynutí smluvené doby pachtovní chtěl pokračovati v poměru pachtovním, kterému to však bylo znemožněno tím, že propachtovatel nepřistoupil na požadované prodloužení pachtu z důvodů, jež zákon neuznává za podstatné, zejména proto, že si chtěl zjednati vyšší pachtovné. Těchto předpokladů tu není. Pozemky, o které jde, byly v roce 1915, kdy se skončil osmiletý pacht, spolu s ostatními pozemky kostelními, jak i dříve se dělo a při takovýchto pozemcích jest obvyklo, za účelem dalšího propachtování dány do veřejné dražby; — této mohl se účastniti, kdo chtěl, ale